

O gminie

Gmina Parysów jest położona w północno-wschodniej części powiatu garwolińskiego w województwie mazowieckim. Graniczy z następującymi gminami: Pilawa, Borowie, Garwolin, Siennica, Latowicz. Powierzchnia gminy wynosi ok. 64 km², co sytuuje ją wśród najmniejszych gmin w powiecie garwolińskim. Zgodnie z danymi statystycznymi z 2012 r. obszar gminy jest zamieszkiwany przez ok. 4 061 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi zatem 63 osoby na 1 km².

W obrębie gminy Parysów znajduje się 10 miejscowości wiejskich (sołectw): Parysów, Wola Starogrodzka, Stodzew, Starowola, Poschła, Łukowiec, Choiny, Kozłów, Słup, Żabieniec. Największą z nich jest siedziba gminy – Parysów (1089 mieszkańców tj. 26,3% mieszkańców gminy). Kolejne pod względem liczby mieszkańców miejscowości to Wola Starogrodzka (645 osób) i Choiny (603 osoby). W pozostałych miejscowościach liczba ludności kształtuje się na poziomie od 155 osób (Poschła) do 400 osób (Starowola).

Północno-zachodnia część gminy znajduje się w granicach Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Tereny o wysokich walorach krajobrazowych znajdują się również w dorzeczu rzeki Świder, przepływającej po granicy gminy od strony północno-wschodniej. Rzeka Świder, zaliczana do najczystszych w regionie, tworzy malowniczą dolinę. Pozostałe tereny gminy charakteryzują się jednak umiarkowanymi walorami przyrodniczymi. Występują tu gleby średniourodzajne i piaszczyste. Nie występują, w ilościach istotnych dla gospodarki, złoża surowców mineralnych. Pod względem rzeźby terenu, obszar gminy jest lekko pofałdowany. Tereny najniżej położone, osiągające wysokość ok. 135 m npm, znajdują się na północny wschód od Starowoli, natomiast teren najwyższy położony w okolicy miejscowości Poschła, wznosi się na prawie 170 m npm. Gmina Parysów charakteryzuje się przeciętnym wskaźnikiem lesistości. Lasy i grunty leśne stanowią ok. 1289,6 ha co stanowi ca 20 % całkowitej powierzchni gminy. Dominują tu tereny rolnicze, które zajmują ok. 78% powierzchni gminy, w tym grunty orne ok. 58% oraz łąki i pastwiska ok. 20%. Przeważają obszary o glebach słabej jakości klasy IV i V, które stanowią łącznie 73 % wszystkich gleb. Stosunkowo niska jakość gleb i duże rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych ograniczają możliwości produkcyjne i decydują o stosunkowo niskim poziomie produkcji rolnej. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka Nr 805 łącząca wieś Dziecinów (gmina Sobienie Jeziory) z Wilchtą (gmina Borowie) oraz linia kolejowa relacji Skierniewice-Łuków, stanowiąca kolejowe obejście Warszawy. Miejscowość Parysów, położona jest na skrzyżowaniu dwóch drogowych szlaków komunikacyjnych, komunikacyjnych: z Żelechowa do Siennicy, oraz z Puznówki (położonej na trasie Warszawa Lublin) do Stoczka Łukowskiego. Odległość z Parysowa do Warszawy wynosi 68 km, do Siedlec 63 km, do Garwolina 12 km.

Na obszarze gminy Parysów dominuje typ wsi jednodrożnej o zwartej zabudowie po obu stronach drogi lub zabudowie rozciągniętej, z budynkami po jednej lub obydwu stronach drogi. Z kolei w miejscowości Parysów, która posiadała w przeszłości prawa miejskie (1538-1869), zachował się miejski układ urbanistyczny w postaci dużego rynku z kościołem i ulicami rozchodzącymi się od rynku. Miejscowość ta jest ośrodkiem gminnym koncentrującym usługi o charakterze lokalnym. Odrębną kategorię funkcjonalno-przestrzenną stanowi zabudowa układów osadniczych pozostałych miejscowości. W większym stopniu jest tam obecna zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, w mniejszym zaś zabudowa usługowa i produkcyjna nierolnicza. Zarówno zabudowa istniejąca jak i nowopowstająca mieszczą się w podobnej skali, jak i formie architektonicznej. Najczęściej spotykaną formą budynku jest dom jednorodzinny w zabudowie wolnostojącej wybudowany w okresie powojennym.